

การสร้างแปลงต้นแบบ เกษตรอินทรีย์ในชุมชน

นายอิทธิเชษฐ์ ชมภู หมอдинอาสาประจำหมู่บ้านโคกพัฒนา หมู่ 10 ตำบลนาหนึ่ง อำเภอโพธิ์ชัย
จังหวัดหนองคาย ประธานกลุ่มเกษตรปลอดภัยบ้านไร่ชมภู

รูปแบบในการ ปรับเปลี่ยน

เดิมทำเกษตร
เชิงเดี่ยว
มีการปลูกข้าว
เพียงอย่างเดียว

เดิมมีพื้นที่ทั้งหมด 39 ไร่ 3 งาน แบ่งเป็น พื้นที่ปลูก
ข้าว 25 ไร่ และพื้นที่ว่างเปล่า 14 ไร่ 3 งาน ยังคงมี
การใช้สารเคมีทางการเกษตรในระบบการผลิต

เริ่มปรับรูปแบบเป็น
เกษตรผสมผสาน
มีการปลูกพืชหลายชนิด

แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ แหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร 2 ไร่
และพื้นที่ทำเกษตรผสมผสาน เพื่อเป็นการเพิ่มความ
หลากหลาย และช่วยลดความเสี่ยงทางด้านผลผลิต

เปลี่ยนเป็น
เกษตรอินทรีย์
มีการปลูกพืชผักอินทรีย์

หันมาใช้สารอินทรีย์ที่ผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ ทดแทน
การใช้เริ่มจากการปลูกผักอินทรีย์ ในพื้นที่ 1 งาน ปัจจุบันมีการปลูกพืช
หลากหลายชนิดมากขึ้นอีกทั้งยังผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

แนวคิด

ต้องการให้คนในครอบครัวและชุมชนมีสุขภาพที่ดี มีอาหารปลอดภัยในการ
บริโภค และสภาพแวดล้อมมีความสมบูรณ์ ปลอดภัยจากสารเคมีทาง
การเกษตร

ด้านสุขภาพ

ด้านอาชีพ

มีความรักและมีความสุขจากการทำอาชีพเกษตรกร ภาคภูมิใจที่ได้
ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค
และสิ่งแวดล้อม

ด้านความรู้

หมั่นศึกษาความรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ และสามารถทำการเกษตรใน
ระบบเกษตรอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิคในการจัดการพื้นที่

1. ไม่ใช้สารเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ทุกชนิด
2. จัดการแนวกันชน ป้องกันการปนเปื้อนเข้าสู่แปลง
3. ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักอินทรีย์ด้วยตนเอง และจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ปนเปื้อนสารเคมีจากเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอินทรีย์
4. ปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในนาข้าว เช่น ปอเทือง
5. ตรวจสอบวิเคราะห์ดิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
6. ห้ามมีการปนเปื้อนของน้ำทิ้งจากครัวเรือน ไปยังแปลงปลูกพืช
7. แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร ได้จากการชุดบ่อในพื้นที่ของเกษตรกรเอง มิได้มีการปนเปื้อนจากแหล่งน้ำชลประทาน
8. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากกระบวนการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ มูลสัตว์ต้องผ่านกระบวนการหมักก่อนมาใช้เพื่อป้องกันการปนเปื้อนจุลินทรีย์ก่อโรค และไม่ได้มาจากระบบเลี้ยง การจัดการที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือมาจากการเลี้ยงแบบอุตสาหกรรม

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ตัวเกษตรกร

มีการศึกษาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีความพยายามในการปรับเปลี่ยนวิถีการปฏิบัติ สู่การทำเกษตรอินทรีย์ที่ต้องมีกฎเกณฑ์และข้อปฏิบัติที่ซับซ้อน

ครอบครัว

เป็นส่วนสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนการทำเกษตรอินทรีย์ หากสมาชิกในครอบครัวร่วมด้วยช่วยกัน ครอบครัวมีความเข้าใจในการทำการเกษตรไปในทิศทางเดียวกัน จะทำให้การทำเกษตรอินทรีย์ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลโดยเร็ว

กลุ่มสมาชิกและเครือข่าย

ความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกัน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรอินทรีย์เข้าด้วยกันเพื่อขยายโอกาสทางการตลาด

ข้อมูลการถอดบทเรียน : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 กรมพัฒนาที่ดิน
จัดทำโดย : กลุ่มวิจัยและพัฒนาหมอดินอาสาและบริหารจัดการเครือข่าย
กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โทร. 02-579-4194

